

Vilniaus miesto savivaldybės Merui

Vilniaus rajono savivaldybės Merui

Vilniaus rajono savivaldybės Mero pavaduotojui

Vilniaus miesto savivaldybės Tarybai

Vilniaus rajono savivaldybės Tarybai

Vilniaus miesto savivaldybės Administracijos direktoriui

Vilniaus rajono savivaldybės Administracijos direktoriui

Vilniaus miesto savivaldybės Jaunimo skyriui

Vilniaus miesto Jaunimo reikalų tarybai

Vilniaus rajono Jaunimo reikalų tarybai

Vilniaus miesto savivaldybės Ekonomikos ir finansų komiteto pirmininkui

Vilniaus miesto savivaldybės Ekonomikos ir finansų komiteto pirmininko pavaduotojui

REZOLIUCIJA DĖL MOKSLEIVIŲ UŽIMTUMO VASAROS METU VILNIUJE

VJOSAS Asamblėja

2022 m. gegužės 28 d.

Vilnius

Vilniaus jaunimo organizacijų sąjunga „Apskritas stalas“ (toliau – VJOSAS), vienijanti ir atstovaujanti 19 Vilniaus mieste veikiančių jaunimo ir su jaunimu dirbančių organizacijų, kartu su Lietuvos moksleivių sąjunga (toliau - LMS) – vienintele moksleiviams atstovaujančia, savanoriška bei pelno nesiekiančia organizacija ir jos padaliniu, Vilniaus mokinių savivaldų informavimo centru (toliau – Vilniaus MSIC), atstovaujančiu ir vienijančiu 84 mokyklų mokinių savivaldas Vilniaus mieste ir rajone, atliepdami moksleivių lūkesčius bei išnagrinėję ir įvertinę esamą padėtį, **teikia rezoliuciją dėl moksleivių užimtumo vasaros metu Vilniaus mieste ir rajone su pasiūlymais, siekdami gerinti šią situaciją.**

Europos statistikos departamento skelbiamais duomenimis Lietuva, tarp kitų Europos Sąjungos valstybių, 2020 metais užėmė 10-tą vietą pagal vyraujančią jaunimo nedarbą šalyje, net

19,6 proc. Lietuvos jaunimo¹ nedalyvavo darbo rinkoje². Lietuvos statistikos departamento pateikiamais duomenimis Lietuvoje 2020 metais jaunų žmonių, neturinčių darbo, skaičius siekė 33,3 tūkst., kas sudaro 13,4 proc. viso Lietuvoje gyvenančio jaunimo.³ Vilniaus mieste 2021 metais jaunų bedarbių procentas, Užimtumo tarnybos duomenimis, siekė 15,6 proc., o Vilniaus rajono savivaldybėje 10 proc. Taip pat atsižvelgdami į statistinius duomenis galime pastebėti, jog **nuo 2017 metų jaunų bedarbių procentas Vilniaus mieste bei rajone kasmet auga**, tad galime daryti išvadą, jog situacija šiuo klausimu tik blogėja.⁴

LMS Vilniaus MSIC, atsižvelgdamas į jaunimo nedarbo problemą, anksčiau minėtus jaunimo nedarbo rodiklius Lietuvoje bei Vadovų klubų⁵ metu moksleivių iškeltą problemą apie užimtumo stygių vasaros metu ir nepalankias įsidarbinimo sąlygas, siekdamas plačiau išanalizuoti situaciją 2021 m. kovo – gegužės mėnesiais vykdė internetinę Vilniaus moksleivių apklausą (toliau – Apklausa⁶). Įvykdžius Apklausą, kurioje dalyvavo 1000 respondentų, buvo išsiaiškinta situacija dėl moksleivių veiklos vasarą, įsidarbinimo ir kylančių problemų dėl užimtumo vasaros metu.

Visų pirma, 73,1 proc. Apklausoje dalyvavusių respondentų teigia, kad jiems **neteko** dirbti vasaros metu. Viena iš tai lėmusių priežasčių – **nepalankus darbdavio požiūris į moksleivius dėl jų amžiaus bei patirties stygiaus**. Net 40,7 proc. apklaustųjų teigė, kad darbui vasarą galimybes užkirto jų **amžius bei nepalankus darbdavio požiūris** į jį, o 18,9 proc. nurodė, kad jiems įsidarbinti trukdė patirties stygius. Taip pat moksleiviai pabrėžė, jog yra sunku rasti darbo pasiūlymų, skirtų jiems, o tai dar labiau apsunkina darbo ieškojimo procesą.

¹ Lietuvos Respublikos Jaunimo politikos pagrindų įstatymo 2 str. 6 d.: **Jaunas žmogus** – asmuo nuo 14 iki 29 metų (įskaitytinai).

² Europos statistikos departamento duomenys:
<https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/view/tipslm80/default/bar?lang=en>

³ Lietuvos statistikos departamento duomenys:
<https://osp.stat.gov.lt/statistiniu-rodikliu-analize?hash=1b09df6b-2026-456b-a532-a9afab9f4a74#/>

⁴ Jaunimo užimtumo statistiniai rodikliai, Užimtumo tarnybos informacija: statistiniai-rodikliai: <https://uzt.lt/darbo-rinka/statistiniai-rodikliai/>

⁵ Vadovų klubai – kas mėnesiniai mokinių savivaldų pirmininkų ir atstovų susirinkimai, kurių metu aptariamos Vilniaus miesto ir rajono moksleivių problemos ir interesai miesto, rajono, regiono, nacionaliniu lygmenimis, ieškoma sprendimo būdų, formuojama nuomonė, išvados su Lietuvos moksleivių sąjungos pagalba teikiamos suinteresuotoms vietos ir nacionalinėms institucijoms.

⁶ Apklausoje analizė: Apklausoje dėl moksleivių užimtumo analizė <https://drive.google.com/file/d/1IbNjcV03uk-taqfayH5UKRJtkNVi9Ucy/view>

Vertėtų atkreipti dėmesį į tai, kokią įtaką moksleivių užimtumui vasarą daro ši situacija. 65 proc. Apklaustos dalyvių, nedirbusių vasaros metu, teigia, kad vasaros metu susitiko su draugais, o 36,2 proc. ilsėjosi. Atsižvelgiant į šiuos duomenis, galima daryti išvadą, jog dauguma moksleivių neradę darbo vasaros metu, kurio metu galėtų produktyviai praleisti laiką, įgyti patirties bei tobulėti, **renkasi savo laisvą laiką praleisti pasyviai**. Moksleivių neįsitraukimas į darbo rinką mokykliniame amžiuje kelia problemų norint gauti norimą bei kvalifikuotą darbą, atliepiančią jauno žmogaus poreikius, ateityje. Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministerija taip pat išskiria neįgytą arba įgytą nepakankamą profesinę kvalifikaciją bei praktinės patirties stoką, kaip vieną iš svarbiausių jaunimo nedarbo priežasčių Lietuvoje.⁷

Iš Apklaustos rezultatų galima pastebėti, kad jauni žmonės dirba tam tikrose įmonėse tik dėl to, kad neturėjo plataus pasirinkimo ir negalėjo pasirinkti darbo, atliepiančio jų poreikius bei norimas sąlygas. Tai rodo, kad **dažnas moksleivis negali įgyti darbo praktikos norimoje pozicijoje ar darbovietėje**, tad renkasi prieinamą, o ne norimą darbo vietą, dėl to dažnai darbdaviai nesilaiko darbo sutartyje suldytų sąlygų, o moksleiviai, neturėdami pasirinkimo variantų, taikosi prie jiems nepalankių darbo sąlygų. Jaunimo reikalų agentūra (iki 2022 metų Jaunimo reikalų departamentas) taip pat išskiria tai, jog moksleiviams turėtų būti suteikta galimybė save realizuoti darbo vietose, ir skatina savivaldybėms prioritetą skirti tiems darbdaviams bei darbo vietoms, kurios moksleiviams skirtų užduotis, grįstas ne tik fizinio darbo poreikiais, bet ir panaudotų jų žinias, intelektą, kūrybinį potencialą.⁸

Apklausoje moksleiviai išryškino, jog toks pokytis pagerintų jų socialinius įgūdžius, finansinio raštingumo žinias, ugdytų savarankiškumą bei padėtų ateityje renkantis darbo ar studijų kryptį. Atkreipdami dėmesį į Vilniaus miesto ir rajono moksleivių kokybiško darbinio užimtumo poreikį, VJOSAS, kartu su LMS Vilniaus MSIC, siūlo:

1. **Birželio – rugpjūčio mėnesiais finansuoti verslo programą**, jos metu skirti subsidijas įmonėms, kurios įdarbina Vilniaus miesto ir rajono savivaldybių teritorijose gyvenamąją vietą deklaravusius moksleivius nuo 14 iki 17 m. bei nuo 18 iki 19 m., besimokančius

⁷ Jaunimo užimtumo skatinimas, Lietuvos Respublikos Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos informacija: <https://socmin.lrv.lt/lt/veiklos-sritys/darbo-rinka-uzimtumas/uzimtumo-ir-darbo-rinkos-politika/jaunimo-uzimtumo-skatinimas>

⁸ Jaunimo reikalų departamento prie socialinės apsaugos ir darbo ministerijos informacija: <https://drive.google.com/file/d/1GtmrnpbxIst5bS7nwpHZmk42UXxvHOvK/view>

Vilniaus miesto ar rajono savivaldybėse esančiose bendrojo ar profesinio ugdymo įstaigose;

2. Inicijuoti projektą, kurio metu Vilniaus miesto savivaldybė tarpininkautų tarp jaunimo organizacijų ir verslo įmonių, siekiant sukurti palankias sąlygas moksleiviams įsidarbinti ir įmonėms įdarbinti moksleivius;
3. Vilniaus miesto ir rajono savivaldybių svetainėse **sukurti papildomą skiltį**, kurioje būtų talpinama moksleiviams lengvai prieinama informacija apie siūlomas darbo bei praktikos vietas moksleiviams vasaros metu ir užtikrinti kokybišką jos sklaidą.

VJOSAS Pirmininkas

Šarūnas Grigonis